Biuletyn Europejski nr 11 (23)/ 2015*

SPIS TREŚCI

Informacje s. 2

Nowe akty prawne UE s. 3

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE s. 5

- Współpraca sądowa / doręczanie dokumentów s. 5
- Ochrona środowiska s. 6
- Swobodny przepływ osób s. 7
- Swoboda świadczenia usług s. 7
- Podatki s. 8
- Cła s. 9
- Rolnictwo s. 10
- Polityka społeczna s. 14
- Zabezpieczenie społeczne s. 15
- Zamówienia publiczne s. 16
- Pomoc publiczna s. 16
- Prawo telekomunikacyjne s. 16
- Radio i telewizja s. 17
- Własność intelektualna s. 17

Orzecznictwo ETPC s. 19

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 6 listopada br. Komisja Europejska opublikowała wytyczne w sprawie bezpiecznego i zgodnego z prawem unijnym przesyłania przez firmy danych osobowych do Stanów Zjednoczonych w konsekwencji wyroku TSUE z 6 października br. w sprawie Schrems, C-362/14 (ECLI:EU:C:2015:650).

- 4 listopada br. przedstawiciele państw członkowskich UE zatwierdzili zawarty z Parlamentem Europejskim kompromis ws. przepisów wzmacniających prawa obywateli UE do sprawiedliwego procesu, niezależnie od tego, w którym kraju Unii przebywają. Nowy akt, jaki ma być wydany w tej dziedzinie to dyrektywa Parlamentu i Rady w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (COM/2013/0821).

- 12 listopada br. Komisja Prawna Europarlamentu pozytywnie zaopiniowała projekt dotyczący uproszczenia procedury przyjmowania określonych dokumentów urzędowych w UE, w tym zniesienia wymogu klauzuli apostille w przypadku niektórych dokumentów (projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli i przedsiębiorstw poprzez uproszczenie przyjmowania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej i zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1024/2012).

- W dniu 17 listopada br. Rzecznik Generalna E. Sharpston przedstawiła Trybunałowi Sprawiedliwości UE opinię w sprawie C-406/14 Wrocław - Miasto na prawach powiatu przeciwko Ministrowi Infrastruktury i Rozwoju (ECLI:EU:C:2015:761), zawisłej przed TSUE z pytania prejudycjalnego WSA w Warszawie w sprawie V SA/Wa 14/14.

- 19 listopada br. Komisja Europejska przedstawiła uzasadnione opinie, w których wezwała Polskę do: 1) dostosowania przepisów krajowych do decyzji Komisji w sprawie definicji europejskiej usługi opłaty elektronicznej, która miała zostać wprowadzona do 8 października 2012 r.; 2) dostosowania ustawodawstwa w zakresie polityki wodnej do ogólnounijnych standardów określonych w dyrektywie 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. UE L 327 z 2000 r., s. 1, ze zm.).

- 19 listopada br. Komisja Europejska wniosła do TSUE skargę przeciwko Polsce z powodu nieustanowienia Krajowego Rejestru Przedsiębiorców Transportu Drogowego określonego w art. 16 ust. 1 i 5 rozporządzenia (WE) nr 1071/2009 z 21 października 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego (Dz. Urz. UE L 300 z 2009 r., s. 51, ze zm.). Rejestr taki powinien zostać utworzony do dnia 31 grudnia 2012 r.

- W dniach 23-24 listopada br. w siedzibie NSA w ramach wizyty delegacji Federalnego Sądu Administracyjnego RFN w NSA, odbyło się polsko-niemieckie seminarium sędziów administracyjnych, w ramach którego obok tematów porównujących oba systemy kontroli legalności działań administracji publicznej, omawiano również role obu sądów najwyższych oraz sądów niższych instancji w

prowadzeniu dialogu orzeczniczego z TSUE w ramach procedury prejudycjalnej.

Nowe akty prawne UE

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1979 z dnia 28 sierpnia 2015 r. zmieniające załączniki II, III i IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 978/2012 wprowadzającego ogólny system preferencji taryfowych. Akt wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. (niektóre przepisy stosuje się od 1 stycznia 2017 r. oraz od 1 stycznia 2019 r.) (Dz. Urz. UE L 289 z 5.11.2015, s. 3—5).
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2000 z dnia 9 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 546/2003, (WE) nr 1342/2003, (WE) nr 952/2006, (WE) nr 826/2008, (WE) nr 1295/2008, (WE) nr 1296/2008, (UE) nr 1272/2009, (UE) nr 738/2010 oraz rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 543/2011 i (UE) nr 511/2012 w odniesieniu do obowiązków przekazywania informacji w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych. Akt wszedł w życie 13 listopada br. (znajduje zastosowanie od 16 listopada 2015 r. oraz w części od 1 października 2016 r.) (Dz. Urz. UE L 292 z 10.11.2015, s. 4—8).
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/2002 z dnia 10 listopada 2015 r. zmieniające załączniki IC i V do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przemieszczania odpadów (tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 1 grudnia br. i stosuje się wstecz od dnia 1 czerwca 2015 r. (Dz. Urz. UE L 294 z 11.11.2015, s. 1).
- Sprostowanie do dyrektywy Komisji (UE) 2015/1127 z dnia 10 lipca 2015 r. zmieniającej załącznik II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz.U. L 184 z 11.7.2015) (Dz. Urz. UE L 297 z 13.11.2015, s. 9).
- Sprostowanie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/53/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie rekreacyjnych jednostek pływających i skuterów wodnych i uchylającej dyrektywę 94/25/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013) (Dz. Urz. UE L 297 z 13.11.2015, s. 9).
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/2030 z dnia 13 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych w odniesieniu do załącznika I (tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 4 grudnia br. (Dz. Urz. UE L 298 z 14.11.2015, s. 1—3).
- Decyzja Rady (UE) 2015/2037 z dnia 10 listopada 2015 r. upoważniająca państwa członkowskie do ratyfikowania, w interesie Unii Europejskiej, Protokołu z 2014 r. do Konwencji z 1930 r. dotyczącej pracy przymusowej lub obowiązkowej Międzynarodowej Organizacji Pracy w odniesieniu do kwestii dotyczących polityki społecznej (Dz. Urz. UE L 298 z 14.11.2015, s. 23—24).
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1998 z dnia 5 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego (tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 15 listopada br. i stosuje się od dnia 1 lutego 2016 r.

(Dz. Urz. UE L 299 z 14.11.2015, s. 1—142).

- Dyrektywa Rady (UE) 2015/2060 z dnia 10 listopada 2015 r. uchylająca dyrektywę 2003/48/WE w sprawie opodatkowania dochodów z oszczędności w formie wypłacanych odsetek. Dyrektywa weszła w życie 8 grudnia br. Dyrektywa 2003/48/WE traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2016 r. (Dz. Urz. UE L 301 z 18.11.2015, s.1—4).
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2064 z dnia 17 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny w odniesieniu do szkła solarnego, które ma być przetwarzane w ramach procedury przetwarzania pod kontrolą celną (tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 7 grudnia br. (Dz. Urz. UE L 301 z 18.11.2015, s. 12).
- Dyrektywa Komisji (UE) 2015/2087 z dnia 18 listopada 2015 r. zmieniająca załącznik II do dyrektywy 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku (tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 9 grudnia br. (termin transpozycji 9 grudnia 2016 r.) (Dz.Urz. UE L 302 z 19.11.2015, s. 99—102).
- Regulamin nr 16 Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) – Jednolite przepisy dotyczące homologacji: I. pasów bezpieczeństwa, urządzeń przytrzymujących, urządzeń przytrzymujących dla dzieci oraz urządzeń przytrzymujących ISOFIX dla dzieci przeznaczonych dla osób znajdujących się w pojazdach silnikowych – II. pojazdów wyposażonych w pasy bezpieczeństwa, urządzeń przypominających o zapięciu pasów, urządzeń przytrzymujących, urządzeń przytrzymujących dla dzieci, urządzeń przytrzymujących ISOFIX dla dzieci oraz urządzeń przytrzymujących i-Size dla dzieci [2015/2059] (Dz.Urz. UE L 304 z 20.11.2015, s. 1—91).
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/2113 z dnia 23 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) 16 i 41 (tekst mający znaczenie dla EOG). Wszystkie przedsiębiorstwa stosują zmiany wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2016 r. lub później. Akt wszedł w życie 27 listopada br. (Dz.Urz. UE L 306 z 24.11.2015, s. 7—14).
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/2173 z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 11 (tekst mający znaczenie dla EOG). Wszystkie przedsiębiorstwa stosują zmiany wraz z rozpoczęciem swojego pierwszego roku obrotowego rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2016 r. lub później. Akt wszedł w życie 28 listopada br. (Dz.Urz. UE L 307 z 25.11.2015, s. 11).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120

z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiające środki dotyczące dostępu do otwartego internetu oraz zmieniające dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników, a także rozporządzenie (UE) nr 531/2012 w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii (Tekst mający znaczenie dla EOG). Akt wszedł w życie 29 listopada br., zastosowanie znajduje od dnia 30 kwietnia 2016 r. (Dz.Urz. UE L 310 z 26.11.2015, s. 1—18).

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2179 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wszczęcia przeglądu rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) nr 102/2012 nakładającego ostateczne cło antydumpingowe na przywóz stalowych lin i kabli pochodzących między innymi z Chińskiej Republiki Ludowej, rozszerzonego na przywóz stalowych lin i kabli wysyłanych z Republiki Korei (zgłoszonych lub niezgłoszonych jako pochodzące z Republiki Korei) w celu ustalenia możliwości przyznania wyłączenia od tych środków jednemu koreańskiemu eksporterowi, w celu uchylenia cła antydumpingowego w odniesieniu do towarów przywożonych przez tego eksportera oraz objęcia rejestracją towarów przywożonych przez tego eksportera. Akt wszedł w życie 27 listopada br. (Dz.Urz. UE L 309 z 26.11.2015, s. 3—7).
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/2183 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiająca wspólny format zgłaszania papierosów elektronicznych i pojemników zapasowych (notyfikowana jako dokument nr C(2015) 8087) (tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. UE L 309 z 26.11.2015, s. 15).
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/2186 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiająca format przekazywania i udostępniania informacji o wyrobach tytoniowych (notyfikowana jako dokument nr C(2015) 8162) (tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. UE L 312 z 27.11.2015, s. 5).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Tekst mający znaczenie dla EOG). Termin transpozycji - 19 grudnia 2017 r. Akt wchodzi w życie 18 grudnia br. (Dz.Urz. UE L 313 z 28.11.2015, s. 1—19).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy.]

Współpraca sądowa (doręczanie dokumentów)

Wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 2015 r. w sprawie C-223/14 Tecom Mican SL i José Arias Domínguez.

Odesłanie prejudycjalne - Współpraca sądowa w sprawach cywilnych - Doręczanie dokumentów sądowych i pozasądowych - Pojęcie "dokumentu pozasądowego" - Dokument prywatny -

Skutki transgraniczne - Funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

*) Artykuł 16 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów") oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „dokumentu pozasądowego", o którym mowa w tym przepisie, nie obejmuje jedynie dokumentów sporządzonych lub poświadczonych przez organy władzy publicznej lub urzędników państwowych, ale także dokumenty prywatne, których formalne przekazanie ich adresatowi mającemu miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą jest niezbędne do wykonywania, udowodnienia lub ochrony prawa, bądź roszczeń w sprawach cywilnych lub handlowych.

*) Rozporządzenie nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że doręczenie dokumentu pozasądowego zgodnie z ustanowionymi przez to rozporządzenie zasadami jest dopuszczalne nawet wtedy, gdy pierwsze doręczenie tego dokumentu zostało już dokonane przez wnioskodawcę inną drogą przekazania nieprzewidzianą przez wspomniane rozporządzenie lub za pomocą innego, ustanowionego przez to rozporządzenie sposobu przekazywania.

*) Artykuł 16 rozporządzenia nr 1393/2007 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy przesłanki zastosowania tego przepisu są spełnione, nie trzeba każdorazowo sprawdzać, czy doręczenie dokumentu pozasądowego wywołuje skutki transgraniczne i jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie C-487/14 SC Total Waste Recycling SRL przeciwko Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség.

Odesłanie prejudycjalne - Środowisko - Odpady - Przemieszczanie - Rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 - Przemieszczanie wewnątrz Unii Europejskiej - Punkt wjazdu inny niż punkt przewidziany w dokumencie zgłoszeniowym i w uprzedniej zgodzie - Istotna zmiana charakterystyki przemieszczania odpadów - Nielegalne przemieszczanie - Proporcjonalność grzywny administracyjnej.

*) Artykuł 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 669/2008 z dnia 15 lipca 2008 r., winien być interpretowany w ten sposób, że przemieszczanie odpadów takich jak te, o których mowa w załączniku IV do tego rozporządzenia, do państwa tranzytu przez przejście graniczne inne niż przejście wskazane w dokumencie zgłoszeniowym, na które właściwe organy wyraziły zgodę, należy uznać za istotną zmianę dotyczącą charakterystyki lub warunków przemieszczania, na które wydana została zgoda, w związku z czym fakt, iż właściwe organy nie zostały zawiadomione o tej zmianie, ma ten skutek, że przemieszczanie odpadów jest nielegalne, ponieważ odbywa się „w sposób, który nie jest zgodny z określonym w dokumencie zgłoszeniowym" w rozumieniu art. 2 pkt 35 lit. d) tego rozporządzenia.

*) Artykuł 50 ust. 1 rozporządzenia nr 1013/2006, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 669/2008, zgodnie z którym sankcje

stosowane przez państwa członkowskie za naruszenie przepisów tego rozporządzenia muszą być proporcjonalne, należy interpretować w ten sposób, że nałożenie grzywny za przemieszczanie odpadów takich jak te, o których mowa w załączniku IV do rzeczonego rozporządzenia, do państwa tranzytu przez przejście graniczne inne niż przejście wskazane w dokumencie zgłoszeniowym, na które właściwe organy wyraziły zgodę, jeśli kwota podstawowa tej grzywny odpowiada kwocie grzywny nakładanej w przypadku naruszenia obowiązku uzyskania zgody i dokonania uprzedniego pisemnego zgłoszenia, może zostać uznane za proporcjonalne tylko wówczas, gdy okoliczności charakteryzujące popełnione naruszenie pozwalają stwierdzić, że chodzi o naruszenia o jednakowej wadze. Sąd krajowy winien sprawdzić, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności faktyczne i prawne charakteryzujące rozpatrywaną przez niego sprawę, a w szczególności ryzyko, które może zaistnieć w wyniku naruszenia w dziedzinie ochrony środowiska i zdrowia ludzi, czy kwota grzywny nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów polegających na zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

Swobodny przepływ osób

Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie C-632/13 Skatteverket przeciwko Hilkka Hirvonen.

Odesłanie prejudycjalne - Swobodny przepływ osób - Równe traktowanie - Podatek dochodowy - Dochody podatników niebędących rezydentami, od których pobiera się podatek u źródła - Wykluczenie wszelkich odliczeń podatkowych związanych z sytuacją osobistą podatnika - Uzasadnienie - Możliwość wyboru przez podatników niebędących rezydentami systemu mającego zastosowanie do podatników będących rezydentami i skorzystania z owych odliczeń.

*) Odmowa, w ramach opodatkowania dochodu, udzielenia podatnikom niebędącym rezydentami - którzy uzyskują większą część swych dochodów z państwa źródłowego, i którzy wybrali system opodatkowania u źródła - tych samych odliczeń osobistych, które są udzielane podatnikom będącym rezydentami w ramach zwykłego systemu opodatkowania, nie stanowi dyskryminacji sprzecznej z art. 21 TFUE, o ile owi podatnicy niebędący rezydentami nie są poddani ogólnie wyższemu ciężarowi podatkowemu od ciężaru spoczywającego na podatnikach będących rezydentami i na osobach z nimi zrównanych, którzy znajdują się w podobnej sytuacji.

Swoboda świadczenia usług

Wyrok Trybunału z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie C-115/14 RegioPost GmbH & Co. KG przeciwko Stadt Landau in der Pfalz

Odesłanie prejudycjalne - Artykuł 56 TFUE - Swoboda świadczenia usług - Ograniczenia - Dyrektywa 96/71/WE - Artykuł 3 ust. 1 - Dyrektywa 2004/18/WE - Artykuł 26 - Zamówienia publiczne - Usługi pocztowe - Przepisy jednostki administracji regionalnej państwa członkowskiego wymagające od oferentów oraz ich podwykonawców zobowiązania się do zapłaty minimalnego wynagrodzenia pracownikom wykonującym usługi stanowiące przedmiot zamówienia.

*) Artykuł 26 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, zmienionej rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1251/2011 z dnia 30 listopada 2011 r., należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on uregulowaniu jednostki administracji regionalnej państwa członkowskiego, takiemu jak to będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, które nakazuje oferentom i ich podwykonawcom przedstawienie – przy składaniu oferty pisemnego zobowiązania do zapłaty pracownikom zatrudnionym przy realizacji usług będących przedmiotem danego zamówienia publicznego – minimalnego wynagrodzenia określonego przez wspomniane uregulowanie.

*) Artykuł 26 dyrektywy 2004/18, zmienionej rozporządzeniem nr 1251/2011, należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on uregulowaniu jednostki administracji regionalnej państwa członkowskiego, takiemu jak to będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, które wymaga wykluczenia z udziału w przetargu publicznym oferentów i ich podwykonawców, którzy odmówią przedstawienia – przy składaniu oferty pisemnego zobowiązania do zapłaty pracownikom zatrudnionym przy realizacji usług będących przedmiotem danego zamówienia publicznego – minimalnego wynagrodzenia określonego przez wspomniane uregulowanie.

Podatki

Wyrok Trybunału z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie C-198/14 Valev Visnapuu przeciwko Kihlakunnansyyttäjä i Suomen valtio - Tullihallitus.

Odesłanie prejudycjalne - Artykuły 34 i 110 TFUE - Dyrektywa 94/62/WE - Artykuł 1 ust. 1, art. 7 i 15 - Sprzedaż wysyłkowa i transport napojów alkoholowych z innego państwa członkowskiego - Podatek akcyzowy od niektórych opakowań napojów - Zwolnienie w wypadku włączenia opakowań do systemu kaucji i zwrotu - Artykuły 34 TFUE, 36 TFUE i 37 TFUE - Wymóg zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych - Monopol na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych - Uzasadnienie - Ochrona zdrowia.

*) Artykuł 110 TFUE, jak również art. 1 ust. 1, art. 7 i 15 dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, takim jak będące przedmiotem postępowania głównego, które ustanawiają podatek akcyzowy od niektórych opakowań napojów, ale przewidują zwolnienie w wypadku włączenia tych opakowań do operacyjnego systemu zwrotu.

*) Artykuły 34 TFUE i 36 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, takim jak będące przedmiotem postępowania głównego, na których podstawie sprzedawca mający siedzibę w innym państwie członkowskim jest objęty wymogiem uzyskania zezwolenia na sprzedaż detaliczną przy przywozie napojów alkoholowych w celu ich sprzedaży detalicznej konsumentom zamieszkałym w pierwszym państwie członkowskim, jeżeli ten sprzedawca zapewnia transport owych napojów lub powierza go osobie trzeciej, o ile przepisy te są właściwe do zagwarantowania realizacji zamierzonego celu, w niniejszym wypadku ochrony zdrowia i porządku publicznego, cel ten nie może zostać skutecznie osiągnięty na przynajmniej równoważnym poziomie za pomocą mniej

restrykcyjnych środków, a przepisy te nie stanowią środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między państwami członkowskimi, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie C-241/14 Roman Bukovansky przeciwko Finanzamt Lörrach.

Odesłanie prejudycjalne - Podatki - Umowa między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób - Związek między tą umowa i dwustronnymi konwencjami zapobiegającymi podwójnemu opodatkowaniu - Równość traktowania - Dyskryminacja ze względu na przynależność państwową - Obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej - Pracownicy przygraniczni - Podatek dochodowy - Podział kompetencji podatkowej - Miejsce opodatkowania - Przynależność państwowa.

*) Zasady niedyskryminacji i równego traktowania, o których mowa w art. 2 umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób, podpisanej w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r., oraz art. 9 załącznika I do niej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie dwustronnej konwencji w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu, takiej jak konwencja z dnia 11 sierpnia 1971 r. pomiędzy Konfederacją Szwajcarską a Republiką Federalną Niemiec, zmieniona protokołem zmian z dnia 12 marca 2002 r., na mocy której kompetencja w zakresie opodatkowania dochodów z tytułu zatrudnienia niemieckiego podatnika, który nie posiada obywatelstwa szwajcarskiego, mimo iż przeniósł on miejsce zamieszkania z Niemiec do Szwajcarii, zachowując przy tym miejsce zatrudnienia w tym pierwszym państwie, przysługuje państwu źródła tych dochodów, to znaczy Republice Federalnej Niemiec, w sytuacji gdy kompetencja w zakresie opodatkowania dochodów z tytułu zatrudnienia obywatela szwajcarskiego będącego w analogicznej sytuacji przysługuje państwu nowego miejsca zamieszkania, w tym przypadku Konfederacji Szwajcarii.

Cła

Wyrok Trybunału z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie C-44/15 Hauptzollamt Frankfurt am Main przeciwko Duval GmbH & Co. KG.

Odesłanie prejudycjalne - Unia celna i Wspólna taryfa celna - Klasyfikacja taryfowa - Nomenklatura scalona - Pozycja 9025 - Pojęcie termometru - Wskaźniki ekspozycji na określoną wcześniej temperaturę reakcji do jednorazowego użytku.

*) Pozycję 9025 Nomenklatury scalonej zamieszczonej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, zmienionym rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1549/2006 z dnia 17 października 2006 r., należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ona wskaźniki temperatury otoczenia wykonane z papieru, pokryte ewentualnie folią plastikową, które tak jak produkty będące przedmiotem postępowania głównego, wskazują poprzez zmianę zabarwienia w sposób nieodwracalny i bez możliwości kolejnego użycia, czy osiągnięte zostały określone wartości temperatury.

Rolnictwo

Wyrok Trybunału z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie C-103/14 Bronius Jakutis i Kretingalės kooperatinė ŽŪB przeciwko Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos i Lietuvos valstybė.

Odesłanie prejudycjalne - Rolnictwo - Rozporządzenie (WE) nr 73/2009 - Artykuł 7 ust. 1, art. 10 ust. 1, art. 121 i art. 132 ust. 2 - Akty wykonawcze do tego rozporządzenia - Ważność, w świetle traktatu FUE, aktu o przystąpieniu z 2003 r. oraz zasad niedyskryminacji, pewności prawa, ochrony uzasadnionych oczekiwań i dobrej administracji - Modulacja płatności bezpośrednich przyznawanych rolnikom - Zmniejszenie kwot - Poziom płatności bezpośrednich stosowany w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej w jej kształcie na dzień 30 kwietnia 2004 r. oraz w państwach członkowskich, które przystąpiły do Wspólnoty Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. - Brak publikacji i uzasadnienia.

*) Artykuł 7 ust. 1, art. 10 ust. 1 i art. 121 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „poziomu płatności bezpośrednich stosowanego w państwach członkowskich innych niż nowe państwa członkowskie" należy rozumieć w ten sposób, że za rok 2012 wspomniany poziom wynosił 90% poziomu całości płatności bezpośrednich i że pojęcie „poziomu płatności bezpośrednich w nowych państwach członkowskich" należy rozumieć w ten sposób, że za rok 2012 poziom ten był równy poziomowi państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w jej kształcie na dzień 30 kwietnia 2004 r.

*) Decyzja wykonawcza Komisji C(2012) 4391 final z dnia 2 lipca 2012 r. zezwalająca na przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich na Litwie za rok 2012 jest nieważna, natomiast badanie pytań prejudycjalnych nie wykazało niczego, co podważałoby ważność art. 10 ust. 1 *in fine* oraz art. 132 ust. 2 akapit ostatni *in fine* rozporządzenia nr 73/2009.

*) Badanie wspomnianych pytań nie wykazało niczego, co podważałoby ważność art. 132 ust. 2 akapit ostatni rozporządzenia nr 73/2009, w brzmieniu wynikającym ze sprostowania opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 18 lutego 2010 r.

*) Termin „dydis" użyty w litewskiej wersji językowej art. 1c ust. 2 akapit ostatni rozporządzenia Rady (WE) nr 1259/1999 z dnia 17 maja 1999 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej, który został dodany do rozporządzenia przez Akt dotyczący warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej, ma takie samo znaczenie jak termin „lygis" użyty w litewskiej wersji językowej art. 132 ust. 2 akapit ostatni rozporządzenia nr 73/2009.

Wyrok Sądu z dnia 3 grudnia w sprawie T-367/13 Rzeczpospolita Polska przeciwko Komisji Europejskiej

EFOGR - Sekcja Gwarancji - EFRG i EFRROW - Wydatki wyłączone z finansowania - Rozwój obszarów wiejskich - Wydatki poniesione przez Polskę -

Artykuł 33b rozporządzenia (WE) nr 1257/1999 - Artykuł 7 rozporządzenia (WE) nr 1258/1999 - Artykuł 31 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 - Mieszana korekta finansowa - Obowiązek uzasadnienia

Polska wniosła skargę o stwierdzenie nieważności Decyzji wykonawczej 2013/214/UE z dnia 2 maja 2013 r. wyłączającej z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Sekcji Gwarancji EFOGR, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz EFRROW, w części wyłączającej z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu Sekcji Gwarancji EFOGR oraz EFRROW, a mianowicie kwoty 8 292 783,94 EUR i 71 610 559,39 EUR.

W uzasadnieniu skargi zgłoszono trzy zarzuty, dotyczące w pierwszej kolejności naruszenia art. 7 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia Rady (WE) nr 1258/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz.U. L 160, s. 103 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 31, t. 1, s. 21) oraz art. 31 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz.U. L 209, s. 1), w drugiej kolejności – naruszenia art. 7 ust. 4 akapit czwarty rozporządzenia nr 1258/1999 i art. 31 ust. 2 rozporządzenia nr 1290/2005, a także naruszenia wytycznych, a w trzeciej kolejności – naruszenia art. 296 TFUE.

W ramach zarzutu pierwszego Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że zastosowanie spornej korekty finansowej jest wynikiem nieprawidłowych ustaleń oraz błędnej wykładni rozporządzenia nr 1257/1999. Konkretnie podnosi ona cztery zastrzeżenia celem zakwestionowania pięciu uchybień w systemie zarządzania działaniem „Wspieranie gospodarstw niskotowarowych", które zarzuca mu Komisja.

*) [W ocenie Sądu] Komisja słusznie uznała, iż Rzeczpospolita Polska mogła zatwierdzać jedynie te wstępne wnioski o przyznanie pomocy, w których rolnicy chcący skorzystać ze wsparcia zobowiązali się w szczególności do przeznaczenia co najmniej 50% owej pomocy na działania restrukturyzacyjne. Ponadto, ponieważ Rzeczpospolita Polska nie kwestionuje ustalenia Komisji, w myśl którego państwo to nie postępowało w taki sposób, należy stwierdzić, że nie wypełniło ono zobowiązań, jakie ciążą na nim na mocy art. 33b rozporządzenia nr 1257/1999.

*) Fakt przeprowadzenia kontroli przewidzianych w art. 33b rozporządzenia nr 1257/1999 nie zwalnia tego państwa z obowiązku przeprowadzenia kontroli przewidzianych w art. 69 rozporządzenia nr 817/2004.

*) Komisja prawidłowo stwierdziła, iż Rzeczpospolita Polska uchybiła ciążącemu na niej obowiązkowi przeprowadzenia kontroli na miejscu w trakcie pierwszego roku wdrażania programu zgodnie z art. 69 rozporządzenia nr 817/2004.

*) Należy stwierdzić, że nie przeprowadzając na etapie składania wniosków wstępnych żadnej kontroli, ani krzyżowej, ani bezpośredniej, obsady zwierząt w gospodarstwach korzystających z pomocy, Rzeczpospolita Polska nie wypełniła zobowiązań, jakie ciążą na niej na mocy art. 67 i 68 rozporządzenia nr 817/2004.

*) Nawet jeśli – jak twierdzi Rzeczpospolita Polska – obowiązek przeprowadzania kontroli, a w szczególności kontroli krzyżowych z bazą IRZ, jak wymaga tego Komisja, nie może zostać wywiedziony z art. 68 rozporządzenia nr 817/2004, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obowiązek ten może jednak wynikać w niektórych przypadkach w sposób dorozumiany z faktu, że na mocy danych przepisów do państw członkowskich należy organizacja skutecznego systemu kontroli i nadzoru (zob. podobnie wyroki: z dnia 14 kwietnia 2005 r., Hiszpania/Komisja, C-468/02, EU:C:2005:221, pkt 35; z dnia 24 kwietnia 2008 r., Belgia/Komisja, C-418/06 P, Zb.Orz., EU:C:2008:247, pkt 70). Ponadto zadaniem państw członkowskich jest przeprowadzanie

odpowiednich kontroli, nawet jeśli metody ich przeprowadzania nie zostały wyczerpująco określone w przepisach prawa Unii (zob. podobnie ww. wyrok Belgia/Komisja, EU:C:2008:247, pkt 70). W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że poczynione przez audytorów ustalenia, zgodnie z którymi na etapie składania wniosków wstępnych nie została przeprowadzona żadna kontrola obsady zwierząt w gospodarstwach korzystających z pomocy, wyraźnie świadczą o tym, że wzięcie pod uwagę jedynie powierzchni gospodarstw rolnych w celu przeprowadzenia kontroli ich wielkości wiązało się z realnym zagrożeniem wystąpienia sytuacji, w której systemem wsparcia zostają objęte gospodarstwa niespełniające kryteriów kwalifikujących je do uzyskania pomocy.

*) [W ocenie Sądu] Komisja słusznie stwierdziła, iż Rzeczpospolita Polska uchybiła ciążącemu na niej obowiązkowi zbadania, czy istniał wystarczający związek między celami pośrednimi i celami końcowymi, opisanymi w biznesplanach przedstawianych przez rolników.

*) [W ocenie Sądu] Komisja mogła zasadnie uznać, iż Rzeczpospolita Polska uchybiła ciążącemu na niej obowiązkowi zbadania, czy cele pośrednie opisane w biznesplanach przedstawionych przez rolników są zdefiniowane ilościowo lub wymierne.

*) W uzasadnieniu zarzutu drugiego Rzeczpospolita Polska podnosi, że określając korektę finansową, Komisja naruszyła art. 7 ust. 4 rozporządzenia nr 1258/1999 i art. 31 ust. 2 rozporządzenia nr 1290/2005, jak też wytyczne. W tym względzie państwo to podnosi dwa zastrzeżenia, dotyczące, po pierwsze, błędnego zastosowania mieszanej korekty finansowej w ramach tej samej dokumentacji, a po drugie, naruszenia reguł mających zastosowanie na etapie postępowania przygotowawczego w dziedzinie rozliczania rachunków.

*) Co się tyczy argumentu, że zgodnie z wytycznymi Komisja nie mogła zastosować mieszanych korekt finansowych w ramach tej samej dokumentacji, należy stwierdzić, iż – wbrew stanowisku Rzeczypospolitej Polskiej – rzeczone wytyczne pozwalają na zastosowanie takich korekt. Jak twierdzi Komisja, z tekstu zawartego na s. 13 wytycznych wynika z jednej strony, że w sytuacji gdy ten sam system prowadzi do wykrycia kilku uchybień, stopy ryczałtowe korekty nie są kumulatywne, a najcięższe uchybienie uznaje się za element świadczący o zagrożeniach tkwiących w całym systemie kontroli, a z drugiej strony, że stopy ryczałtowe stosuje się do kwoty wydatków pozostającej po jej zmniejszeniu o kwoty odrzucone w zakresie dokumentacji indywidualnych.

*) Ponadto należy stwierdzić, że korekta ekstrapolowana i korekta ryczałtowa zostały zastosowane w odniesieniu do różnych grup beneficjentów i różnych uchybień. Jak wyjaśniła bowiem Komisja w oficjalnym powiadomieniu z dnia 16 czerwca 2011 r., przeprowadzona w pierwszej kolejności analiza próby 100 dokumentacji pozwoliła jej określić, jaki procent beneficjentów nie spełnił kryterium związanego z równowagą pomiędzy poziomem wsparcia a wysiłkiem włożonym przez rolnika w restrukturyzację, przy czym przy obliczeniach tych zastosowane zostało kryterium 50% nakładów na cele restrukturyzacyjne. Przy użyciu tej metody Komisja ustaliła, że 11% badanych dokumentacji dotkniętych było tą nieprawidłowością, po czym dokonała ekstrapolacji tej kwoty na całość wydatków. W drugiej kolejności Komisja zastosowała korektę ryczałtową wynoszącą 10% w stosunku do pozostałych 89% wspomnianych dokumentacji, które dotyczyły innej grupy beneficjentów, a także innych ryzyk wynikających z innych uchybień. W tym względzie trzeba zaznaczyć, że beneficjenci, którzy przeznaczyli ponad 50% wsparcia na cele restrukturyzacyjne, wciąż zaliczali się do grupy beneficjentów objętej ryzykiem związanym z pozostałymi czterema niedociągnięciami stwierdzonymi przez Komisję.

*) Odnosząc się w pierwszym rzędzie do argumentu, że władze polskie nie miały możliwości wypowiedzenia się w przedmiocie uchybienia dotyczącego obowiązku przeznaczenia części pomocy finansowej na restrukturyzację, należy stwierdzić, że uchybienie to zostało po raz pierwszy zasygnalizowane przez Komisję na

etapie przesłania uwag pokontrolnych. Poza tym, chociaż szczególne kryterium dotyczące okoliczności przeznaczenia co najmniej 50% pomocy finansowej na działania restrukturyzacyjne zostało wprowadzone przez Komisję dopiero w oficjalnym powiadomieniu z dnia 16 czerwca 2011 r., to należy stwierdzić, że Rzeczpospolita Polska miała możliwość przedstawienia uwag zarówno we wniosku o polubowne załatwienie sprawy, jak i po przedstawieniu przez Komisję jej ostatecznego stanowiska.

*) W odniesieniu do argumentu, że Komisja nie uwzględniła w wystarczającym zakresie uwag organu pojednawczego, wystarczy wskazać, iż fakt, że Komisja postanowiła nie zmieniać swego początkowego stanowiska po przedstawieniu sprawozdania przez ten organ, nie może stanowić naruszenia przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż Komisja nie jest zobowiązana stosować się do treści przedstawionych uwag. Należy bowiem przypomnieć, że postępowanie pojednawcze zostało uregulowane w rozporządzeniu nr 885/2006. Tymczasem zgodnie z art. 12 lit. b) i c) rozporządzenia nr 885/2006 do zadań organu pojednawczego należy „b) podejmowanie prób pogodzenia rozbieżnych stanowisk Komisji oraz zainteresowanego państwa członkowskiego; c) na zakończenie przeprowadzonych przez siebie kontroli – opracowanie sprawozdania dotyczącego wyniku podjętych przez niego prób pojednania, zawierającego ewentualne uwagi, które uważa za użyteczne, w przypadku gdyby wszystkie lub niektóre kwestie sporne pozostały nierozwiązane”. Wynika stąd, że stanowisko zajęte przez organ pojednawczy nie przesądza o treści ostatecznej decyzji Komisji w dziedzinie rozliczania rachunków. Należy także przypomnieć, że w ostatecznym stanowisku z dnia 24 lutego 2012 r. Komisja wyjaśniła powody, które skłoniły ją do nieuwzględniania wskazanych uwag. W tym względzie nie można zatem formułować pod adresem Komisji żadnych zastrzeżeń.

*)Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że Komisja naruszyła art. 296 akapit drugi TFUE z powodu niewystarczającego uzasadnienia. Przede wszystkim podnosi ona, że nie została włączona w proces przyjmowania zaskarżonej decyzji, czego wymaga utrwalone orzecznictwo dotyczące obowiązku uzasadnienia w ramach rozliczania rachunków. Następnie państwo to zarzuca Komisji, że pominęła szczególny kontekst akcesyjny, w który wpisywała się sporna pomoc. Rzeczpospolita Polska twierdzi ponadto, że Komisja nie wyjaśniła w żaden sposób powodów odrzucenia uwag organu pojednawczego ani powodów zastosowania w zaskarżonej decyzji korekty ryczałtowej i korekty ekstrapolowanej. Rzeczpospolita Polska utrzymuje wreszcie, że Komisja nie wskazała przepisów prawnych, które miałyby stanowić podstawę niezgodności stwierdzonej w zaskarżonej decyzji.

*) W niniejszym przypadku należy od razu stwierdzić, że z akt sprawy wynika, iż rząd polski był ściśle zaangażowany w proces wypracowywania zaskarżonej decyzji. Mianowicie przede wszystkim uchybienia stwierdzone przez Komisję zostały wymienione w jej piśmie z dnia 29 kwietnia 2009 r. informującym władze polskie o wynikach wizyty kontrolnej przeprowadzonej w dniach 2–6 lutego 2009 r. Następnie uchybienia zostały omówione na spotkaniu dwustronnym w dniu 10 listopada 2009 r., które było przedmiotem protokołu skierowanego do władz polskich pismem Komisji z dnia 18 lutego 2010 r. Poza tym w formalnym powiadomieniu z dnia 16 czerwca 2011 r. Komisja przypomniała pięć uchybień, które zarzucała Rzeczypospolitej Polskiej, i określiła konsekwencje finansowe, jakie zamierzała z nich wyciągnąć. Uzasadniła ona w tym względzie stawkę korekty, jaką należało w jej ocenie zastosować w odniesieniu do okresu programowania 2004–2006. Ponadto raport końcowy organu pojednawczego, skierowany do Rzeczypospolitej Polskiej pismem z dnia 18 grudnia 2011 r., przypomina również pięć powodów, które skłoniły Komisję do powzięcia zamiaru zastosowania korekty finansowej. W końcu, co się tyczy ostatecznego stanowiska Komisji z dnia 24 lutego 2012 r. i sprawozdania zbiorczego, również one zawierają uzasadnienie dotyczące pięciu uchybień zarzucanych Rzeczypospolitej Polskiej, jak też stawki

korekty dla okresu programowania 2004–2006, które Komisja zamierzała zastosować.

*) W tym kontekście uzasadnienie przedstawione przez Komisję było wystarczające, aby umożliwić Rzeczypospolitej Polskiej zapoznanie się w jasny sposób z powodami przyjęcia zaskarżonej decyzji i przygotowanie swojej obrony. Co więcej, z jednej strony stwierdzenie to jest potwierdzone przez fakt, że – jak słusznie podkreśla Komisja – uwagi formułowane przez Rzeczpospolitą Polską w toku postępowania wyjaśniającego dotyczyły głównie zasadności zarzutów i że wobec tego zrozumiała ona dobrze uchybienia stwierdzone przez Komisję. Z drugiej strony argumenty rozwinięte w ramach zarzutu pierwszego również pokazują, że Rzeczpospolita Polska zrozumiała, co było jej zarzucane, i że mogła przedstawić argumentację dla odparcia tych zastrzeżeń.

*) Skarga zostaje oddalona. Rzeczpospolita Polska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Polityka społeczna

Wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 2015 r. w sprawie C-219/14 Kathleen Greenfield przeciwko The Care Bureau Ltd.

Odesłanie prejudycjalne - Polityka społeczna - Porozumienie ramowe w sprawie pracy w niepełnym wymiarze godzin - Organizacja czasu pracy - Dyrektywa 2003/88/WE - Prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego - Obliczanie wymiaru urlopu w przypadku zwiększenia wymiaru czasu pracy - Wykładnia zasady pro rata temporis.

*) Klauzulę 4 pkt 2 Porozumienia ramowego w sprawie pracy w niepełnym wymiarze godzin, zawartego w dniu 6 czerwca 1997 r., znajdującego się w załączniku do dyrektywy Rady 97/81/WE z dnia 15 grudnia 1997 r. dotyczącej Porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze godzin zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC), zmienionej dyrektywą Rady 98/23/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r., oraz art. 7 dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy należy interpretować w ten sposób, że w przypadku zwiększenia wymiaru czasu pracy pracownika państwa członkowskie nie są zobowiązane przewidzieć, iż wymiar już nabytego i ewentualnie już wykorzystanego prawa do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego zostaje ponownie obliczony z mocą wsteczną stosownie do nowego rytmu pracy owego pracownika. Należy jednakże dokonać nowego obliczenia dla okresu, w którym pracownik zwiększył swój wymiar czasu pracy.

*) Klauzulę 4 pkt 2 Porozumienia ramowego i art. 7 dyrektywy 2003/88 należy interpretować w ten sposób, że obliczenia wymiaru corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego należy dokonywać w oparciu o takie same zasady niezależnie od tego, czy chodzi o obliczenie wysokości ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany coroczny płatny urlop wypoczynkowy w przypadku zakończenia stosunku pracy, czy o obliczanie salda corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w przypadku pozostania przez pracownika w stosunku pracy.

Wyrok Trybunału z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie C-509/14 Administrador de Infraestructuras Ferroviarias (ADIF) przeciwko Luis Aira Pascual i inni.

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 2001/23/WE - Artykuł 1 ust. 1 - Przejęcia przedsiębiorstw - Ochrona praw pracowniczych - Obowiązek przejęcia pracowników przez przejmującego - Przedsiębiorstwo publiczne świadczące usługę publiczną - Świadczenie usługi przez inne przedsiębiorstwo na podstawie umowy o zarządzanie usługami publicznymi - Decyzja o nieprzedłużeniu tej umowy po wygaśnięciu - Utrzymanie tożsamości jednostki gospodarczej - Działalność zasadniczo opierająca się na sprzęcie - Brak przejęcia personelu.

*) Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów należy interpretować w ten sposób, że zakresem zastosowania tej dyrektywy jest objęta sytuacja, w której przedsiębiorstwo publiczne prowadzące działalność gospodarczą polegającą na przeładunku jednostek transportu intermodalnego powierza w drodze umowy o zarządzanie usługami publicznymi wykonywanie tej działalności innemu przedsiębiorstwu, udostępniając mu niezbędną infrastrukturę i niezbędny sprzęt, których jest właścicielem, a następnie postanawia rozwiązać tę umowę bez przejmowania personelu tego ostatniego przedsiębiorstwa ze względu na to, że od tej chwili samo będzie prowadziło wspomnianą działalność za pomocą własnego personelu.

Zabezpieczenie społeczne

Postanowienie Trybunału z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie C-137/15 María Pilar Plaza Bravo przeciwko Servicio Público de Empleo Estatal Dirección Provincial de Álava.

Odesłanie prejudycjalne - Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem - Dyrektywa 79/7/EWG - Artykuł 4 ust. 1 - Równe traktowanie pracowników płci męskiej i pracowników płci żeńskiej - Pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy, w przeważającej części będący pracownikami płci żeńskiej - Uregulowanie krajowe przewidujące maksymalną wysokość świadczenia z tytułu bezrobocia - Uregulowanie odwołujące się, w celu ustalenia tej wysokości, do relacji między czasem pracy pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy a czasem pracy pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.

*) Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego nie sprzeciwia się, w okolicznościach takich jak rozpatrywane w niniejszej sprawie, uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym w celu obliczenia wysokości świadczenia z tytułu całkowitego bezrobocia przysługującego pracownikowi w związku z utratą jego jedynego zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy do ustawowej maksymalnej wysokości tego świadczenia stosuje się współczynnik redukcyjny odpowiadający procentowemu udziałowi czasu pracy pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy w stosunku do czasu pracy porównywalnego pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie C-166/14 MedEval - Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH.

Odesłanie prejudycjalne - Zamówienia publiczne - Dyrektywa 89/665/EWG - Zasady skuteczności i równoważności - Procedury odwoławcze w dziedzinie udzielania zamówień publicznych - Termin do wniesienia odwołania - Przepisy krajowe uzależniające powództwo o odszkodowanie od uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem procedury - Termin zawity, którego bieg rozpoczyna się niezależnie od powzięcia przez powoda wiadomości o bezprawności.

*) Prawo Unii Europejskiej, a w szczególności zasada skuteczności, sprzeciwia się przepisom krajowym, które uzależniają wystąpienie ze skargą o odszkodowanie w związku z naruszeniem normy prawa zamówień publicznych od wcześniejszego stwierdzenia niezgodności z prawem procedury w sprawie udzielenia danego zamówienia w związku z brakiem uprzedniego opublikowania ogłoszenia o zamówieniu, w wypadku gdy ten wniosek o stwierdzenie niezgodności z prawem jest obwarowany terminem zawitym sześciu miesięcy, którego bieg rozpoczyna się od dnia następującego po dniu udzielenia analizowanego zamówienia publicznego, i to niezależnie od kwestii, czy występujący wnioskiem mógł mieć wiedzę o istnieniu niezgodności z prawem, jaką była obarczona decyzja instytucji zamawiającej.

Pomoc publiczna

Wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 2015 r. w sprawie C-505/14 Klausner Holz Niedersachsen GmbH przeciwko Land Nordrhein-Westfalen.

Odesłanie prejudycjalne - Artykuły 107 TFUE i 108 TFUE - Pomoc państwa - Pomoc przyznana z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE - Orzeczenie sądu państwa członkowskiego stwierdzające ważność umowy przyznającej tę pomoc - Powaga rzeczy osądzonej - Wykładnia zgodna - Zasada skuteczności.

*) Prawo Unii stoi na przeszkodzie – w takich okolicznościach jak te w postępowaniu głównym – temu, by stosowanie przepisu prawa krajowego ustanawiającego zasadę powagi rzeczy osądzonej uniemożliwiało sądowi krajowemu, który stwierdził, że umowy będące przedmiotem zawisłego przed nim sporu stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, wprowadzoną w życie z naruszeniem art. 108 ust. 3 zdanie trzecie TFUE, wyciągnięcie wszelkich konsekwencji z tego naruszenia z powodu krajowego orzeczenia sądowego, które stało się ostateczne i w którym bez zbadania kwestii, czy umowy te wiążą się z przyznaniem pomocy państwa, stwierdzono ich dalsze obowiązywanie.

Prawo telekomunikacyjne

Wyrok Trybunału z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie C-326/14 Verein für Konsumenteninformation przeciwko A1 Telekom Austria AG.

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 2002/22/WE - Sieci i usługi łączności elektronicznej - Prawa użytkowników - Prawo abonentów do wycofania się z

umowy bez ponoszenia kar - Zmiana opłat wynikająca z warunków umowy - Podwyższenie opłaty w przypadku podwyższenia cen konsumpcyjnych.

*) Artykuł 20 ust. 2 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywy o usłudze powszechnej), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że zmiana opłat za świadczenie usług związanych z sieciami lub usług łączności elektronicznej, następująca na podstawie postanowienia o waloryzacji opłat, które jest zawarte w ogólnych warunkach umów stosowanych przez przedsiębiorstwo świadczące te usługi i które przewiduje, że taka waloryzacja jest zależna od obiektywnego wskaźnika cen konsumpcyjnych ustalonego przez instytucję publiczną, nie stanowi „zmiany warunków umowy" w rozumieniu tego przepisu, uprawniającej abonenta do wycofania się z umowy bez ponoszenia kar.

Radio i telewizja

Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie C-325/14 SBS Belgium NV przeciwko Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM).

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 2001/29/WE - Artykuł 3 ust. 1 - Publiczne udostępnianie - Pojęcia "udostępniania" i "publiczności" - Rozpowszechnianie programów telewizyjnych - Proces bezpośredniego przekazu.

*) Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, należy interpretować w ten sposób, że organizacja radiowa i telewizyjna nie dokonuje czynności publicznego udostępniania w rozumieniu tego przepisu, gdy przekazuje sygnały będące nośnikami programu wyłącznie dystrybutorom sygnałów, mimo iż sygnały te nie są publicznie dostępne podczas tej transmisji albo w związku z nią, a dystrybutorzy ci następnie przekazują sygnały swoim abonentom, tak że mogą oni oglądać te programy, chyba że działanie danych dystrybutorów jest wyłącznie zabiegiem technicznym, co powinien ustalić sąd odsyłający.

Własność intelektualna

Wyrok Trybunału z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie C-572/13 Hewlett-Packard Belgium SPRL przeciwko Reprobel SCRL.

Odesłanie prejudycjalne - Zbliżanie ustawodawstw - Własność intelektualna - Prawo autorskie i prawa pokrewne - Dyrektywa 2001/29/WE - Wyłączne prawo do zwielokrotniania - Wyjątki i ograniczenia - Artykuł 5 ust. 2 lit. a) i b) - Wyjątek reprograficzny - Wyjątek dotyczący kopii na użytek prywatny - Wymóg zachowania spójności przy stosowaniu wyjątków - Pojęcie "godziwej rekompensaty" - Pobór opłaty od drukarek wielofunkcyjnych tytułem godziwej rekompensaty - Wynagrodzenie proporcjonalne - Wynagrodzenie ryczałtowe - Zbieg wynagrodzeń zryczałtowanego i proporcjonalnego -

Sposób obliczania - Beneficjenci godziwej rekompensaty - Twórcy i wydawcy - Partytury muzyczne.

*) Pojęcie „godziwej rekompensaty" zastosowane w art. 5 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym należy interpretować w różny sposób w zależności od tego, czy zwielokrotnianie na papierze lub podobnym nośniku przy użyciu dowolnej techniki fotograficznej lub innego procesu przynoszącego podobny skutek jest dokonywane przez jakiegokolwiek użytkownika czy też przez osobę fizyczną do użytku prywatnego oraz w celach bezpośrednio lub pośrednio gospodarczych.

*) Artykuł 5 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 stoją na przeszkodzie istnieniu uregulowania krajowego takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zezwala państwom członkowskim na przyznanie części godziwej rekompensaty należnej podmiotom praw autorskich wydawcom utworów stworzonych przez twórców, bez zobowiązania ich do zapewnienia twórcom możliwości skorzystania, choćby pośrednio, z części rekompensaty, której zostali oni pozbawieni.

*) Artykuł 5 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 co do zasady stoją na przeszkodzie istnieniu uregulowania krajowego takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, ustanawiającego jednolity system poboru godziwej rekompensaty, który obejmuje również zwielokrotnianie partytur muzycznych oraz zwielokrotnianie naruszające prawa autorskie sporządzane ze źródeł nielegalnych.

*) Artykuł 5 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29 stoją na przeszkodzie istnieniu uregulowania krajowego takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które w celu sfinansowania godziwej rekompensaty przysługującej podmiotom praw autorskich, łączy dwie formy wynagrodzenia, a mianowicie z jednej strony wynagrodzenie ryczałtowe uiszczane z góry, czyli przed dokonaniem zwielokrotnienia, przez producenta, importera lub wewnątrzwspólnotowego nabywcę urządzeń pozwalających na sporządzanie kopii chronionych utworów w związku z wprowadzeniem tych urządzeń do obrotu na terytorium krajowym, z drugiej strony zaś wynagrodzenie proporcjonalne, uiszczane z dołu, czyli już po dokonaniu zwielokrotnienia, którego wysokość określana jest jedynie w oparciu o iloczyn ceny jednostkowej i liczby wykonanych kopii, pobieranej od osób fizycznych lub prawnych dokonujących zwielokrotnienia utworów, jeżeli:
– wysokość wynagrodzenia zryczałtowanego uiszczanego z góry jest obliczana wyłącznie na podstawie prędkości, z jaką dane urządzenie może dokonywać zwielokrotnień;
– wysokość wynagrodzenia proporcjonalnego pobieranego z dołu zależy od tego, czy dłużnik współpracował przy jego pobieraniu;
– system łączony, rozpatrywany całościowo, nie zawiera mechanizmów, w szczególności mechanizmu zwrotu, pozwalających na uzupełniające posłużenie się wobec poszczególnych kategorii użytkowników kryteriami rzeczywistej szkody oraz szkody ustalanej ryczałtowo.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ, informacje, w tym teksty orzeczeń, zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie Stankiewicz i inni przeciwko Polsce (nr 2) (skarga nr 48053/11)

Art. 10 EKPC – wolność wypowiedzi – wolność prasy – publikacja prasowa – naruszenie dóbr osobistych – art. 8 EKPC – prawo do ochrony dobrego imienia – dopuszczalna krytyka – dziennikarz jako „publiczny stróż" (watchdog) – postępowanie cywilne

Postępowanie przed ETPC dotyczyło krajowego postępowania cywilnego w przedmiocie ochrony dóbr osobistych przeciwko dziennikarzom, redaktorowi i wydawcy jednego z dzienników, po publikacji trzech artykułów dotyczących nowelizacji art. 181 Ordynacji podatkowej, która weszła w życie 1 września 2005 r. Publikacje opisywały możliwe konsekwencje nowelizacji, postępowanie ustawodawcze prowadzące do jej przyjęcia oraz rolę w tym procesie ekspertki prawa podatkowego. Jeden z artykułów zawierał komentarze ekspertki. oraz jej zdjęcie i stwierdzał, że zaproponowana przez nią poprawka, która ograniczała dopuszczalność dowodów w postępowaniu podatkowym, „może utrudnić walkę z mafią paliwową. Zainteresowana wystąpiła przeciwko skarżącym z powództwem o ochronę dóbr osobistych, które początkowo zostało oddalone przez sąd, jednak Sąd Apelacyjny uwzględnił powództwo i zasądził od skarżących kwoty na cele społeczne oraz publikację przeprosin. Następnie Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania skargę kasacyjną, uchylił wyrok SA i zwrócił sprawę do ponownego rozpoznania. SA orzekając ponownie w 2009 r., powództwo uwzględnił. SN ponownie orzekając w sprawie, dokonał zmiany wyroku SA poprzez modyfikację treści przeprosin.

Skarżący podnieśli w skardze do ETPC, że polskie sądy naruszyły zasadę wolności wypowiedzi gwarantowaną w art. 10 EKPC.
ETPC stwierdził naruszenie art. 10 EKPC. Dokonując oceny wyważenia dwóch chronionych przez EKPC wartości – swobody wypowiedzi oraz prawa do ochrony dobrego imienia, stanowiącego jeden z aspektów prawa do prywatności oraz oceny czy postępowanie cywilne wytoczone skarżącym było proporcjonalną ingerencją „konieczną w demokratycznym społeczeństwie" w wykonywanie przez skarżących ich swobody wypowiedzi, ETPC wskazał na kryteria oceny wywiedzione we wcześniejszym orzecznictwie (wyroki: Axel Springer AG przeciwko Niemcom [Wielka Izba], skarga nr 39954/08, §§ 89-95 oraz w sprawie von Hannover przeciwko Niemcom (nr 2) [Wielka Izba], skargi nr 40660/08 oraz 60641/08, §§ 109-113). Trybunał wskazał na trzy kryteria relewantne dla rozpatrywanej sprawy: 1) czy publikacja stanowi wkład w debatę leżącą w interesie ogółu; 2) stopień rozpoznawalności osoby zainteresowanej oraz przedmiot publikacji; 3) metoda pozyskania informacji oraz jej wiarygodność.
Trybunał stwierdził, że opisywana w przedmiotowych publikacjach sprawa była niewątpliwie kwestią o znaczeniu dla interesu publicznego.
Trybunał zaznaczył, że powódka uczestniczyła jako ekspert w procesie legislacyjnym jako osoba publiczna i skierowana pod jej adresem krytyka nie była osobistym atakiem na nią czy jej życie prywatne. ETPC przypomniał, że granice krytyki wobec osoby publicznej są szersze niż wobec osoby prywatnej a osoba występująca w charakterze publicznym nieuchronnie i świadomie poddawana jest osądowi publicznemu i musi w związku z tym być przygotowana na znoszenie publicznej krytyki w stopniu większym aniżeli w przypadku osoby prywatnej.

Wyrok z 19 listopada 2015 r. w sprawie Mikhaylova przeciwko Rosji (skarga nr 46998/08)

Art. 6 ust. 1 i 3 EKPC – naruszenie – prawo do rzetelnego procesu – prawo do obrony – prawo do pomocy prawnej (obrońcy) z urzędu – wykroczenie – prawo do zgromadzeń – postępowanie karno-administracyjne

Skarżąca – obywatelka Rosji, emerytka została zatrzymana przez policję w związku z udziałem w marszu – zgromadzeniu publicznym i oskarżona o popełnienie dwóch wykroczeń administracyjnych, tj. o niepodporządkowanie się poleceniu policji co do rozejścia się demonstrantów oraz o udział w nielegalnym zgromadzeniu publicznym.
Wniosek Skarżącej o przyznanie prawa pomocy z urzędu został odrzucony na tej podstawie, że ustawodawstwo dotyczące wykroczeń administracyjnych nie zawierało żadnej regulacji w zakresie dotyczącym prawa pomocy. Tego samego dnia skarżąca została uznana za winną popełnienia obu zarzucanych wykroczeń i skazana na zapłatę grzywny w wysokości 1000 rubli (ok. 28 Euro). Skarżąca złożyła odwołanie i wniosła o przyznanie pomocy prawnej w postępowaniu odwoławczym. Jej odwołanie zostało ostatecznie odrzucone przez Sąd Najwyższy w 2008 r.
Skarżąca złożyła z kolei skargę konstytucyjną w zakresie dotyczącym braku dostępności bezpłatnej pomocy prawnej w postępowaniu w sprawach dotyczących wykroczeń administracyjnych. Trybunał Konstytucyjny uznał skargę konstytucyjną skarżącej za niedopuszczalną.
W skardze do ETPC skarżąca zarzuciła, że luka prawna w zakresie pomocy prawnej w postępowaniu w sprawach o wykroczenia administracyjne stanowiła naruszenie jej prawa do rzetelnego procesu i prawa do obrony, chronionych w art. 6 ust. 1 oraz ust. 3 lit. c) EKPC.
ETPC stwierdził w przedmiotowej sprawie naruszenie art. 6 ust. 1 i 3 EKPC.
ETPC podzielił argumentację skarżącej i stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit. c) EKPC, przypominając na wstępie, że nie jest związany klasyfikacją czynu dokonaną przez władze krajowe, i uznał, że skarżąca została "oskarżona" w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, stąd w sprawie skarżącej Trybunał zastosował art. 6 Konwencji w jego aspekcie prawnokarnym. Wobec takiej klasyfikacji, ETPC uznał, że skarżąca była uprawniona do wszelkich konwencyjnych gwarancji rzetelnego procesu w sprawach karnych. W ocenie Trybunału nie miał znaczenia - wbrew argumentacji rządu rosyjskiego - niewielki wymiar kary grożący skarżącej za popełnienie zarzucanych jej czynów. Trybunał przypomniał, że zgodnie z ustalonym orzecznictwem ETPC na karny charakter postępowania nie ma wpływu nawet taka okoliczność, że przepisy prawa krajowego przewidują za dany czyn jedynie sankcje finansowe, bez możliwości wymierzenia kary pozbawienia lub ograniczenia wolności.
ETPC przypomniał, że jedną z podstawowych gwarancji rzetelnego procesu jest prawo do skutecznej obrony, co oznacza także obronę bezpłatną i świadczoną przez obrońcę wyznaczonego z urzędu. Trybunał uznał, że skarżąca jako emerytka spełniała kryteria związane z jej sytuacją majątkową i uprawniające ją do bezpłatnej pomocy obrońcy, mimo że sąd krajowy nie przeprowadził na żadnym szczeblu postępowania takiej oceny. W ocenie ETPC konieczność posiadania przez skarżącą profesjonalnego obrońcy wynikała również z przesłanek "interesu wymiaru sprawiedliwości" ze względu na powagę grożącej jej sankcji, tj. kary do 15 dni pozbawienia wolności. Trybunał wskazał również, że wolność osobista stanowi jeden z najważniejszych i nadrzędnych interesów prawnych osoby, stąd wymaga wdrożenia odpowiednich gwarancji proceduralnych, które będą chronić przed arbitralnym jej ograniczeniem.